

Motion till riksdagen 2025/26:1090

av Peder Björk m.fl. (S)

Tillträdesförbud till butiker i praktiken

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga förändringar i lagen om tillträdesförbud till butik för att upprätthålla lagens syfte vid återupprepade förseelser och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Butiksstöld, hot och trakasserier är ett stort och växande problem i hela landet. För de anställda innebär det en försämrad arbetsmiljö och ökad otrygghet, samtidigt som handeln drabbas av stora ekonomiska förluster. Situationen är särskilt svår för små och medelstora handlare som ofta saknar resurser att driva ärenden och som i högre grad påverkas av varje enskild incident. För många butiksanställda har hot, trakasserier och upprepade stöldar blivit en del av vardagen.

För att möta problemet infördes den 1 mars 2021 lagen om tillträdesförbud till butik. Avsikten var att skapa ett bättre skydd för butiker och deras personal och kunder genom att ge åklagare möjlighet att besluta om tillträdesförbud för personer som återkommande begår brott eller trakasserar i butiker. Lagen var efterlängtd – men tillämpningen har tyvärr visat sig vara bristfällig. Antalet beslut om tillträdesförbud är fortsatt lågt i förhållande till problemets omfattning, och tillämpningen varierar stort mellan olika delar av landet. Det är tydligt att verktyget i dag inte fungerar som det var tänkt.

Många butiker vittnar om att processen är krånglig och resurskrävande, att beviskraven är höga och att stödet från myndigheterna är otillräckligt. Handläggningen tar tid och delgivningen av beslut är ofta svår att genomföra. Det finns även problem med att personer som sedan lång tid är kända återfallsförbrytare helt enkelt struntar i besluten.

Rättsväsendets aktörer har i dessa fall alltför få verkningsfulla åtgärder att ta till, vilket gör att lagen i praktiken blir tandlös.

Tillämpningen av lagen måste därför utvärderas och förbättras. Det behövs tydligare nationella riktlinjer och en mer likvärdig användning över hela landet. Regeringen bör se över möjligheten att förenkla processen för butiker, stärka stödet i bevisföring och

dokumentation samt förbättra samverkan mellan polis, åklagare, kommuner och socialtjänst. Det är också viktigt att koppla ihop tillträdesförbud med förebyggande insatser, särskilt i de fall där sociala problem, beroende eller psykisk ohälsa ligger bakom upprepade brott. På så sätt kan både tryggheten i handeln och rättssäkerheten stärkas.

En trygg arbetsmiljö är en grundläggande rättighet. Den som arbetar i butik ska inte behöva utsättas för hot, trakasserier eller upprepade stölder. Ett tillträdesförbud som fungerar i praktiken är därför avgörande både för personalens trygghet och för handeln i stort. Riksdagen bör därför tillkännage för regeringen att denna ska vidta de åtgärder som krävs för att lagen ska fylla sitt syfte och fungera som ett verkligt skydd mot dem som gång på gång begår brott eller trakasserar i butiker.

Peder Björk (S)

Anna-Belle Strömberg (S)

Peter Hedberg (S)

Malin Larsson (S)